

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Cena za celo leto po pošti je 4 gold. 40 kr., za pol leta 2 gl. 20 kr., za ene kvatre 1 gl. 10 kr. Ako se pa iz založnice v Ljubljani na bregu hiš. št. 190 jemlje, se plača za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za ene kvatre 1 gl. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še pol gold.

Slovenija.

bljani na bregu hiš. št. 190 jemlje, se plača za celo leto 4 gl., za pol leta 2 gl., za ene kvatre 1 gl. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajuje še pol gold.

V torek 26. Svečana 1850.

Austrijsko cesarstvo.

Iz spodnjega Koroškega. 19. Svečana. Kjer bodi kak Nемеc svoj glas povzdigne in z strupenimi besedami Slovence napaduje. Posebno nevtudljivi in nemarni so pa v tem terdoglavni Nemškutarji, ki vsako priložnost skerbno poiščejo, pri kateri, kakor nehvaležni izdajavci svoje domovine, hvalevredno prizadevanje sedanjih rodoljubnih Slovanov za prid in korist boljše prihodnosti našega naroda nemarno očitati znajo. Dasiravno eden alj drugi teh skerbnih, za svoj slovenski narod in materinski jezik gorečih Slovanov morebiti dalej seže, kakor bi ravno treba bilo, in se za male reči veliko trudi, kdo mu bo to zameril, ker se to le iz velike ljubezni do domovine, ne pa iz sovraštva do drugih narodov zgodi. Kdo bi nek človeku ljubezen očitaj? — Vonder ne zmajokuje nemarnežev, ki svoje ojstre zobe brusijo in z njimi okolj sebe kavsajo, da bi nas skoraj že groza in serditost obletela, ko bi vsmilenje našim sercom bolj znano ne bilo, kakor serd.

Tako prinesó Celovske novine Nr. 21 od 16. t. m. v svoji prikladi „Karintija“ en dopis iz Silske doline, v katerem en gospod B. St. med drugimi sladkimi besedami takole piše: „

„Enakopravnost? Kaj zapopade enakopravnost v državi? Nič drugega, kakor enake pravice vsih državljanov nasproti državljanskih postav. N. p. da imajo Slovani pravico v materinskem jeziku govoriti; ne pa, kakor jez mislim, da imajo pravico tirjati, da bi Nemci slovensko z njimi govorili, ker bi drugač po enakopravnosti tudi Nemci tirjati smeli, da Slovani nemško z njimi govoré.“

Ljubi gospod B. St.! kar je enemu ljubo, je drugemu dostojno. Alj nek Nemci kaj drugega tirjajo, kakor da bi vsi Slovani nemško z njimi trobili. Vi se tedaj en malo motite, če mislite, Slovanom ne gre pravica tirjati, da tudi taki Nemci, ki od njih kaj potrebujejo, alj njim služiti dolžnost imajo, z njim slovensko govore. Če Slovan od kakega terdega Nemca kaj izprositi hoče, bo skerb, da zve, kako bo svojo prošnjo po nemško povedal; in to tudi nasproti od Nemca velja, ki od terdega Slovana kaj potrebuje alj z njim kar koli opraviti ima. Kadar tedaj kak Nемеc med Slované gre, med njimi živeti hoče, alj clo kakor uradnik dolžnost prevzame, za njih korist skerbeti, kdo bode tajil, da kakemu že lastna pamet svetovati mora, se prej ko mogoče jezika tistega kraja naučiti, v katerem svojo pozemlsko srečo jiše, alj kamor ga vladarstvo pošle. To dolžnost za prvo in naj svetejšo vsakega uradnika živo spoznavši, se poglavar krajske kronovine marljivo slovenski jezik uči, da bode zamo-gel sam z vsakim v materinskem jeziku govoriti. Uradniki slovenskih dežel! posnemajte ti lepi izgled visokega poglavarja, po tem ne bo treba dalej čez vas tožvati, in preprič zavoljo kratenja enakopravnosti bode hitro nehal. — Gospod B. St. tudi pravi: „Vladarstvo mora z državljani v tistem jeziku

govoriti, ktereга večina državljanov zastopi; tedaj na Koroškem — da gladko povem — v nemškem; zakaj vsaki Nемеc ne zastopi slovenskega vonder pa skoraj vsaki Slovence nemško.“

Resnično se dosti Slovence najde, ki nemško zastopijo in nekteri tudi govoriti znajo; alj zato smemo vonder po enakopravnosti tirjati, da se nam taki uradniki dajo, ki naš jezik rabiti znajo. Sej je to za zdaj vse, kar Slovenci prosijo, kjer so, zalibog! že dolgo zvedili, da vse drugo zapstojn prosijo, še odgovora niso dobili na svoje lanjske prošnje, dasiravno so bile od tisuč in tisuč Slovencev podpisane. — Dasiravna pa, ljubi gosp. B. St. znabiti deset kmetov pred svojega nemškega uradnika pride, ki ga zastopijo, kaj bo, če ednajsti pride, ki besedice nemške ne zna, alj nima on, ki enako svoje davke plačuje, kakor vsaki unih deset, tudi enako pravico tirjati, da se vradnik tako z njim pogovarja, da ga razumi? Kaj praviti, gospod B. St. alj bo to krivica? Vi spoznate, da je potreba slovenski jezik doveršiti, ki je toljko za nemškem zaostal, pa hočete, da bi se to le samo v učilnicah in v tihem domačem trudenju izobraženih Slovanov zgodilo. Pa kako počas bode doveršenje našega jezika, ki je v sedajnem času prav za prav potrebno, napredovalo, če bodo Slovani zavolj svojih nemških uradnikov, kakor dosihmal, tudi še zanaprej nemški jezik rabiti morali. Če je treba kako težino iz globočine vzdignuti, — in gotovo Slovensina globoko leži, se ne sme samo na enem kraju vzdigovati, temveč zložene moči se morajo na vsih krajih vzdigovanja poprijeti, če hočejo berš ko berš delo srečno dokončati.

Nočem dalej pretresovati, sladki sostavek gospoda B. St., ki sicer mirno in priliznjeno govori, kakor da bi vse narode z enako ljubeznijo obsegel, pa če le malo med verstice pogledaš, boš vidil od serditosti gorečice lice nemškutarja, ki bi rad goreče solze prelival čez zburjenje slovenskega naroda in njega vstaje iz dolgega spanja.

Slovenci rodoljubni! Nemškutarji ne molčijo in seglati ne nehajo, tudi mi molčati ne smemo. Ne prestrašimo se, če Nemci in nemškutarji čez nas planijo in nad nami hudo lajajo, pojdimo mirni svojo pot, kakor dozday, deržimo se terdno cesarskih obljub in podeljene vstave, dokler da svoje pravice neprikrajsane dobimo. Kdor krivico gleda in molči, se krivice deležnega stori. Zday gotovo ni časa molčati in tiho terpeti; naši nasledniki bi nam spanje in vtrajljivost očitati in čez nas tožili, kadar bomo že dolgo v zemlji trohneli, ko ne bi zdaj, ko je še priložnost, kakor znabiti nikdar več ne pride, za prid našega naroda kolikor je mogoče skerbeti. Nobeden ne sme iz svojojubnosti zadremati in misliti: Kaj je meni tega mar, naj vsaki za sebe skerbi, meni se tako tudi dobro godi. Človek ne more sam za sebe biti, temveč mora v družbi z drugimi živeti; če se pa sosedom hudo godi, tudi on dolgo srečen ni. Skerb za srečo svojo in cele

družbe, to je dolžnost vsakega pridnega in poštenega soseda; toraj vsi skupaj si roke podajmo in zložni in zjedinjeni ne samo za srečen dones vsak za sebe, temveč za celo srečno prihodnost svoje domovine skerbimo, da bodemo tako spričali, da smo vredni sini naše mile majke Slave. Dr. R.

Iz Koroškega. Pust je minul, sveti post se je začel. Nadjali smo se, da bomo v vohu tega, za celo kershanstvo toljkaj važnega časa, kar si bodi posebnega, oznaniti začeli, al pomisli, naša nadja je skopnela, naše dočakanje je bilo zastoj, vse je bilo po starem oznanjeno. Nenadno mi pride pastirski list v roke, prebravši ga, vidim da je odločen pustno nedelo namesti prediže v cerkvi raz leco ljudstvu pred brati, al oznaniti ga, al to se ni zgodilo, ker je za nas tudi le v nemškem jeziku natisnjen, kterega pa zastopiti ne moremo. Post je bil oznanjem po navadi, drugih imenitnih reči, kterih ti mandat al naročilo zapopade, ni bilo ne sluha ne duha. Jas sim v Celjovcu vprašal, al je vmogoče slovenskega dobiti, vse zastoj. Nam Slovencom saj vedno mačehovo godejo! Zmirej se nam vratice k enakopravnosti zaperajo! Al smo mi slovenske ovčice tako nevrede, da se nam taka krivica dela? Serčno razveselil je nas lanski pastirski list, veselil bi nas še bolj letašnji, za sveti post in druge koristne reči odločen, od našega višjega pastirja, knezoškofa, kterega mi Slovenci tako odkritoserčno ljubimo, pisani list, ki je tako mično zložen, da je vsaka beseda čversto zerno za nepokvarjeno zemljo slovenskega serca, posebno pa nežna svaritva na starše, kteri svoje ljube otročice v učivnico pošilati zanemarajo.

V serce me je zabolelo, pa še koliko drugih je razžaljenih, da se nam tudi pri božjih rečih enakopravnost krati!

Meni, prosti ovčici, pak bodi dovoljeno vprašati, zakaj se nam glas visjega pastirja zaderži? Zakaj visokovredni konsistorji to važno reč bolj ne prevdari? — timveč, ker se tukej ne govori od same jednakopravnosti, temoč od večne in časne sreče! — A. Š.

Iz Prage. Bog je ljudi stvaril, da bi neprenehoma napredovali. Drugi, sosedni narodi napredujejo, so si na mnogoverstnem polju slave pridobili; mi Slovani pak smo pri vsih svojih velikih alj po osodi razdrobljenih, raztrošenih silah posebno v poslednih vekih zaostali. Kar se imenitno nas Slovincov tiče, nismo imeli navodov k napredku in omikanosti. Narodnih učilnic jednega pota k omikanosti, še žalibože dozdej nismo imeli, zakaj na mnogih krajih Slovenije še dozdej ni bilo vpelanih nobene sorte, na drugih pa so tako slabe, protinaravne, nespametne, da imena „narodne učivne“ nezasluže. Kdor se le od daleč na te tako imenovane narodne učivne ogleda, vidi, da niso k omikanju, temoč k oddomačenju, poptujčenju našega naroda vpeljane. Kdor bi mislil, da prenapeto, jednostrano terdim, naj med drugimi napakami le to pomisli, da se slovenskim učiteljskim pripravnikom na Gorutanskem in Štajerskem Mariborskega okroga kar trohe ni slovanskega prednašalo, v drugih krajih Slovenije pa le nekaj malo.

Alj zakaj bi stare rane zopet odkrival, dosti je bilo že v Sloveniji o tem pisano, dosti ta revšina pretresane, treba se nam je tedaj poskerbeti, kako ti nevolji v okom priti.

Da so k temu prvi pripomoček učivne, gotovo nigdo ne bo prigovarjal. Tako je tudi Francija v poslednih, novejših časih posebno o poučevanju

skerbeti počela. Našim jednokervnim bratom Serbom je v novejših časih najbolj poučevanje na sercu, njih glavni organ Srbske Novine je njih slavnega tersenja jarni dokaz. Svojega patrona prosvete (omikanja) s. Sava so posebno z tem poslavitimi mislili, da so velkodušno solni zaklad obdarovali, kar njihov organ oznanuje.

Posebno pa se moramo ogledati na svoje brate Čehce, kar se narodnega izobraženja tiče. Kakor hitro jim je po 200letnej noči žarko sonce svobode zasijalo, so si osnovali v Pragi narodno učivno po imenu Budeč, ki je posebno pripravna za narodne učitelje. Vedli so pametni Čehi, da se mora najprej temelj postaviti, na tem še le dalje zidati, ne pa najprej si streho omisliti, katera brez temelja pri pervej nevihti gibne, kakor slovensko pravdarstvo (sladke spomene) v Ljubljani. Vedli so Čehi, da ni prave svobode brez narodne omikanosti, da ni narodne omikanosti brez narodnih učiven, da ni narodnih učiven brez izurjenih narodnih učiteljev. Poverili so tedaj podučevanje narodnih učiteljev možu, kateremu je jedino blagor Slovanstva i u obče človečanstvo ne pa lastna korist na sercu, možu, ki bi imel na vseučilišču prvo mesto, alj iz ljubezni do naroda rajši v narodnih učivnih ostane, i ti slavni mož je Dr. Amerling. Temu so predani prihodni učitelji českega naroda i po njih celi česki narod, zakaj iz cele Česke so privreli najjepolni mladenci i učitelji, ki so že po 10 let služili, v slavni Budeč.

Jasno je, da omikanost naroda na narodnih učiteljih zaleži, torej je tudi naj večja potreba naj večja dolžnost se za vsestrano izobražene, moralne rodoljubive učitelje poskerbeti. Ako učitelj sam malo zna, se tudi njegovi učenci ne bodo dosti naučili; ako je učitelj slabega zaderžanja, bo tudi malo poštenih, pobožnih občanov izredil, temoč jih še sam okužil, ako ni učitelj še mladenčem ljubezni do svojega naroda v serce vsadil, bojo tudi poznej slabi rodoljubi. Narodni učitelj mora tedaj, kot zgodna danica med občani svetiti, ako hoče svoje dolžnosti dopolniti ino svoj namen doseči. Tukaj si bo marsikdo mislil, da ni mogoče od učitelja toliko terjati, ker se mu njegov trud tak slabo plača, ker se z burnim, malim plačilom še težko preživi, na pripravo k izobraženju potrebnih pripomočkov še tedaj pomisliti ne more. Zalostna resnica je to zares, alj nadjati se moramo, da bo pravda zmagala, da bojo vsi spoznali imenitnost učiteljev; nadjati se moramo, da se jim bo plačilo pobojšalo posebno od zdajšnega ministra naučavanja, kateri je za gimnazialne učitelje slavno poskerbel. Do zgublene časti pa le tačas pridejo, ako se je po omikanosti i marljivosti vredne storijo, zakaj jez mislim, da so jim jo dozdej le slaba omikanost in drugi nedostaki krajšali. Vernimo se že jenkrat k česk. narodnim učivnam, ktere niso zato slavne i posnemavne, ker so v narodnem jeziku, zakaj takih imajo tudi Nemci, Taljani, Madjari itd.

Te učivne pravim niso zavolj narodnega jezika znamenite, temoč ker so osnovane na potrebe českega naroda, na potrebe človečanske, na potrebe zdajšnega veka. Te učivne nemisle morebiti le dobrih kmetov, rokodelcov, vojakov izrediti, temoč prave ljudi, kakor imajo po Božji volji biti. Neizurja se tukaj po izgledu naših sosedov le razum, temoč tudi složno serce in roke, t. j. praktičnost. —

Ni se českim voditelom zadosti zdelo, narod le v naboženstvu (verozakonu), branju, pisanju i

računanju podučiti, zakaj to je jednostrano podučevanje, kjer se na imenitne človeške sile serce i roke pozabi. Osnovali so si tedaj nazorne učivne, kjer se mora učencem vse pokazati, kar se jim pove, kjer se učencem od prve mladosti na pridu na Božje lastnosti okazuje, kjer se učenci od prve mladosti k praktičnemu življenju napeljujejo itd. Ako bo jednakopravnost tudi pri nas kedaj resnica, kar ne dvomimo, tak si moramo najprej temelj postaviti, t. j. najprej za narodne učiteljske pripravnice poskerbeti, potem še le brez nevarnosti daleč zidati po izgledu Čehov.

Torej sem sklenil, ako mi čas i okolnosti pripuste, casom kaj več od teh učivnic prijatlom slovenske omikanosti k presojenju napisati, kolikor mi je bilo mogoče duh teh učivnic zapopasti.

Jernej Franc.

Iz Českega. Do Havličkovega prihoda iz Beča smo še imeli nadjanje na „Narodny Noviny“, zdej pa je posledna iskrica nade ugasnula. Nezadovoljnost na tako ravnanje, kakor se sliši, je po celej Česki precej velka. Vladarstvo si s tem več škodi, kot koristi. Ravno smo zvedli, da je „Slavenski Jug“ zabranjen po Banu. Tukaj se temu vse čudi, ker se je Sl. Jug sicer v opoziciji, pa vonder v postavnih mejah gibal, in ker Zagreb ni v obsedi, kakor Praga. Te dni se tukaj govori, da se ima v ministerstvu velika premena zgoditi. Iztopiti namreč bi imeli ministri: Kraus, Bach, Thun i Gyulaj, poslednjega mesto pa knez Vindišgrec!!! prevzeti. — Česki Vlastenci se zlo marljivo z literaturo pečajo, ker jih obseda s politiškega polja zaganja. Narodno gledišče že Pražane uživljuje, torej so pa tudi z veliko pohvalo g. Kordeževo podvzetje zaslišali.

Horvaska. Legar je v Zagrebu spet hujski razsajati začel.

Serbska. „Serbske novine“ pišejo, da sta general Majerhoffer in Koronini zlo nezadovoljna, ker Nemci vse prizadenejo, da bi Serbe v sum pripravili. General Majerhoffer je temišvarске srenji odgovoril, ki se mu je priporočila: Serbom ni potreba priporočb, ker jih je zvestoba in junaštvo cesarju in celemu svetu dovolj priporočila. Nekatere nemške občine, ki so mu naznanile, da nočejo daleč med Serbi živeti, je on ojstro posvaril.

Česka. Šohaj, profesor jezikoslovja in lepoznanstva je tragedije Sofoklesa v česko prestavil. Kmalo bodo na svitlo prišle.

* Pervega marca začne v Pragi nov lepoznanški časopis izhajati pod naslovom „Včela“.

Galicia. Ogenj, ki je v Bohniji, v jami kjer sol koplejo, vstal, je neizrečeno škodo napravil. Čez pol mile dalje se je razprostiral in mnogo sirove in izdeljane soli pokončal; delo se pred enim mescom ne more začeti.

Austrijanska. Sliši se, da se hoče cesar spomladi v Terst podati, in brodovje pregledati.

* V denarni kovačnici se že dvajsetice za leto 1850 kujejo. Vrednost je stara ostala.

* Sliši se, da je ministerstvo na deželne poglavarje Českega, Silezje, Austrije pod in nad Anizo, Solnograškega, Tirol in Forarlberskega, Štajarskega, Krajskega, Goriškega, Gradiške in Istrije in teržaškega mesta razjasnjenje poslalo v srejskih postavah, posebno glede na srejske predstojnike in vradnike, da se ne bodo srejske postave krivo razumele.

Ogerska. Da ni bilo res, da je bilo Bemu zadano, je znano; toliko je pa resnica, da je nek zdravnik strup Bemu v kavo namešal. Bemov slu-

žabnik je to vidil in svojemu gospodu naznanil. Zdravnik je pa potem sam kavo spiti moral, in je tudi v malo urah umrl.

* V Stari Budi je taka strašna povodenj, da ni dosti čolnov, da bi nesrečne iz nevarnosti oteti zamogli. Na klopeh, mizah in niškah išejo nesrečni rešitve, pa mnogokrat je ne najdejo. Več vasi je voda popolnoma zalila in hiše odnesla. Tudi mnogo ljudi je potonilo.

Tuje dežele.

Poljska. Časopis „Czas“ prinese sledeči dopis iz Pariza: Kje najdem besedo, vam revšino in nadloge popisati, v kterih so tukajšni Poljci. Posebno veliko pa izseljniki zadnjih let 1846, 1848 in 1849 terpeti morajo. Kako teško človeku serce bije, ako se ozira na mlade pa blede in tako rekoč umerle obraze, ako jim na čelu brezup bere in na njih obleki siromaško stanje. Pa saj so to tujci, Poljci, za ktere ni milosti na svetu, kterim je kralj Ludovik Filip državljanske pravice odrekel. Tudi republika jim človeških pravic ne poda, smert glada in obupa — to je sedaj njih osoda. Mnogo je že svoje žalostno potovanje s samomorom končalo. Nekteri prosijo cara milosti, in se povračajo v svojo domovino, in tisti narod preklinjajo, ki je po tolikih zagotovilih zdaj svojo sramoto kakor nikdar popred svetu razodel! Pri takem stanju ne pomaga vsa podpora tovaršev. Akoravno tisti, ki se v boljšem stanju znajdejo, vse store, da bi se tim nesrečnim pomagalo, vonder vse to le malo zda, ker je potreba toliko Poljcov tako velika. — Pretečeni mesec je francoska vlada 208 osebam pomoč odrekla, zdaj je njih število že na 318 naraslo in vedno še ni konca. Vsak, ki na policijo po malo podporo po 25 ali le 15 frankov gre, mora čuti žalostno besedo: „Vous êtes rayé du controle“. Veliko jih je sklenilo, se v Ameriko podati; pa francoska vlada jim tudi popotnine ne dovoli, in kdor zanjo poprosi, dobi za odgovor: „Allez vous chez vous en Russie“. Tako je sedajno stanje nesrečnih Poljcov na Francoskem.

Rusko. Vojaki, ki so na Poljskem stali, so povelje dobili, hitro se vzdignuti; kam da grejo, se še ne ve, pred ko ne proti turški meji.

Laška. Časopis „Union“ prinese novico, da je baron D'Aspre povelje dobil, z enim vojaškim oddelkom v Rim se podati, med tem se bode tudi papež v stolno mesto vrnul.

* V Rimu je bil 11. februarja sledeči razglas dan.

„Rimski prebivavci!

Vodja francoske armade je primoran, da skrivnemu vmoru konec stori, sledeče vstanoviti:

1. Prepovedano je nože, meče itd. in vsako drugo orožje v Rimu in njegovih okolici nositi.

2. Tisti, pri kterem se kaj takega najde, prepade stojni sodbi in bo brez muče ustreljen“.

Baraguay d'Hyllers, vodja.

* Sicilija. Na tem otoku se vsakemu prebivavcu obup na čelu bere. — V deželnem vladarstvu je tak nered, da ni za nikamor; zaslužka nimajo prebivavci že skorej nič. V Mesini je toliko zapertih, da jih nobeden ni preštel; brez upa, da bi se jim kdaj dan rešitve naspočil. Da to ne more tako dolgo ostati, mora vsak spoznati.

Greška. Anglezi vedno bolj Gerke stiskajo.

Portugalsko. Čuje se, da se je na Portugalskem revolucija vnela; en oddelk vojakov se je proti vladi vzdignulo.

Lepoznansko polje.

Dr. France Miklošič in staroslovensko jezikoslovje.

(Konec.)

Ali s tim se je samo podlaga položila; zdaj je treba bilo, ostalo poslopje na njej zidati. Namesto zastarane slovnice Dobrovskega se je tirjalo prikladne novejše; in slovník starega jezika se je že dolgo časa pretežko pogrešal. Kakor so prejšnje slovnice v obče več plev kot zerna ponujale, taka je tudi slovníkom pela. Na ruskem izdani so po ruskem kopitu osnovani bili, kterim se je verh tega pogreška tudi pomankljivost očitati mogla; in celo od ruske Akademije sostavljeni ne zadosti še vsakdanjim potrebam. Zunaj Rusije se ni več storilo. Slovník Dobrovskega hira napak njegove slovnice; Kopitarjev, Glagolita Clocianu pridani, ni samo zelo pomankljiv, ampak kaže tudi, kar bi se ne pričakovalo, v besedah in oblikah masikako zmoti.

Torej je tudi Kopitar nalogo, slovník sostaviti, ki bi v besedah popola, ter v glasnicah kakor soglasnicah pravej staroslovenske obliki primern bil, nedoverseno pustil. Ali Dr. Miklošič si je o izpeljanju te naloge brez cene zasluge pridobil. Že v letu 1845 je delo: *Radices linguæ slovenicæ* na svetlo dal, ki se je sploh z veseljem in zadovoljnostjo sprejelo; ali kmalo potem nas z mnogo dražjo knjigo: *Lexicon linguæ slovenicæ veteris dialecti* obogatil in nam slovník, ki s svojo popolnostjo in čistoto slovanskemu jezikoslovju naj terdnejšo podporo položi, v roke podal, ter obljubo spolnil, ki jo je pred 20 leti Kopitar, njegov učitel, slovanskemu svetu storil.

Skušeni možje bodo najdlji, da ti slovník ne prekosí samo z obilo-besednostjo (18000 besed obseže) vsih jednacij bukev; ampak da nam tudi jezik (kar je najvišje cene) pervikrat v tistej obliki podá, ki se v najstarih, v 10. vek segajočih rokopisih najde.

Sostavljavec se ni ogibal večletnega truda, da bi lé njegovo delo napetej želji znanstev zadostilo, in se paznosti slovanskih jezikoslovcov vredno skazalo.

V predgovoru razodene znamenitejšje vire, iz kterih je zajemal. Imenuje 26 tiskanih sostavkov in 27 rokopisov. Vsakej besedi je pridjal latinski in greški pomen. Greški pristavek vrednost posebno zato zviža, kjer cerkveno slovstvo z vekšema iz posloverb greških cerkvenih bukev obstoji; kjer se toraj mnogokrat z slovenskim le greški pomen popolnoma vjame; in kjer se nemalokrat izraz natanko le razumeti more, ako se greškemu prirovná.

Tudi pridene sploh vsakej besede vir, iz kterega je vzeta.

Z radostjo čujemo, da se je slovník, preden je na prodaj prišel, od naročiteljev iz avstrijskih, posebno južnih krajev, zvečma pokupil. Iz tega previdimo, da se je potreba takega dela živo čutila, da želja učenega preiskovanja močno v srcih snuje; in da hrepeneči pravega razjasnenja tisti pomoček izbrati vedó, ki se z licom in obsežkom najbolje priporoča.

Naj bi ti slovník, ki ga je mnogoletno, trudapolno, skerbno in vestno iskanja porodilo, tudi pri neavstrijskih Slovanih tako sprejet bil, kakor blagomiselní izdatelj zasluži; kakor notrajna vrednost

glasno tirja! Naj natanka razloga najimenitnejšega starega narečja, v kterem pravila vsih današnjih skrita tiče, to večini, k čemur jo je izdatelj namenil, namreč: da jezikoslovna preiskovanja oživlja!

Tistim bravcom, kterim so doslejna dela Dr. Miklošiča še neznana, ki pa želé pri svojem samoučnem trudenju se jih poslužiti, bi znalo vstreženo biti, ako jim naznanimo kaj je on dosihmal na svetlo dal.

Razun že omenjenih knjig: *radices linguæ slovenicæ in lexicon linguæ veteris dialecti* imamo od njega še nasledne: *Homilia s. Joannis Christostomi, Vindobonæ Beck 1846*; — *Vitæ sanctorum, Vind. Wenedikt 1846*; — *Vita S. Clementis episcopi Bulgarorum, Beck 1847*. — Potlej dva visoko cena pretresa v Dunajskih letnikih (*Jahrbücher*), pravega o primerovajočej slovníci Boppa, drugega v evangelju Ostromirskem.

Opomniti moramo še imenitne knjige: *Lehre über die Alt-slovenische Conjugation*, ktero je cesarska Akademija znanstev natisnuli dala.

Ravno zdaj smo od njega slovníco staroslovenskega jezika prejeli, in v nekterih tednih dobimo staro-slovensko berilo in glasovje (*Lautlehre*) tega narečja, ki bode dolgočutjeni, davno že gojeni želji zadostilo.

Dr. D.

Kratkočasnica.

Löbliches Bez Obkeit zu Schneeberg

Wird gehorsamst untersucht, nach ausgestellten Zeitungen für einen Gemeindediener, ob schon ein Solcher sich befunden hat oder nicht, ob ein Oben benannter noch nicht bereitet ist, so wünsche ich, J. J. ein Abschitteter Militär zu Reifniz gebürtig, jetzt mich schon Acht Jahre als Gemeindediener beim Bezirks Obrigkeit K... zu befindet in dort befindlichen Dienst einzukommen, und dort gehorsamst zu dienen.

Ich bitte also gehorsamst ein Löbliches Bez. Obkeit zu Schneeberg geruhe mir in Kürze eine Antwort zu ertheilen, ob möglich wäre, mir den dort befindlichen Dienst zu erwünschen.

K... am 17. Februar 1844.

J. J. Gemeindediener.

Nenavadne besede v prevdarek.

Plévka, je tudi živalica, večidel rudečkastih perutičič, na kterih večidel je po sedem černih pičič.

Pópkar, tak nož, ene same kline, zapraven nožiček, ki ga na kmetih rabijo, da korún z njim lušijo; mu tudi pravijo škérbec.

Prédenc, tak plevél, ki med lanom rase, in se krog njega povija.

Pléna.

Pásančki, pásanci, taki čmerlji, ki imajo rumene pase.

Pénj. Če se pri stručanji o veliki noči postavim, mojemu pirhu péta ubije, tvojemu pa špicálja, se pravi, da je pénj; pénj se je naredil; pénj imava.

Pestáč. Znano je, da grejo dekleta navadno po noči lán zgrinjat. Z dekléti pa grejo večidel tudi fantini, ki, ali dekletam (zgrinjáskam) svetijo, če je tamá, ali pa druje burke vganjajo. Ti fantini so pestáči.